

LIETUVOS UNIVERSITETŲ REKTORIŲ KONFERENCIJA

Lithuanian Universities Rectors' Conference

2024-03-14 Nr. 3188

Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijai

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL PRELIMINARAUS VALSTYBĖS FINANSUOJAMŲ TRUMPOSIOS PAKOPOS, PIRMOSIOS PAKOPOS IR VIENTISŪJŲ STUDIJŲ, ANTROSIOS PAKOPOS, DOKTORANTŪROS, PROFESINIŲ STUDIJŲ VIETŲ, Į KURIAS 2024 METAIS PRIIMAMI STUDENTAI, SKAIČIAUS, STUDIJŲ STIPENDIJŲ SKAIČIAUS IR SKIRIAMO VALSTYBĖS FINANSAVIMO PAGAL STUDIJŲ KRYPTIŲ GRUPES, MOKSLO, MENO SRITIS SĄRAŠŲ PATVIRTINIMO IR VALSTYBĖS FINANSUOJAMŲ STUDIJŲ VIETŲ ANTRAJAI KONKURSINEI EILEI SUDARYTI SKAIČIAUS IR SKIRIAMO VALSTYBĖS FINANSAVIMO NUSTATYMO“ PROJEKTO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ŠVIETIMO, MOKSLO IR SPORTO MINISTRAS ĮSAKYO „DĖL PRELIMINARAUS VALSTYBĖS FINANSUOJAMŲ TRUMPOSIOS PAKOPOS, PIRMOSIOS PAKOPOS IR VIENTISŪJŲ STUDIJŲ VIETŲ, Į KURIAS 2024 METAIS PRIIMAMI STUDENTAI, SKAIČIAUS, STUDIJŲ STIPENDIJŲ SKAIČIAUS IR SKIRIAMO VALSTYBĖS FINANSAVIMO, ANTRAJAI KONKURSINEI EILEI FORMUOTI SKIRIAMO PIRMOSIOS PAKOPOS IR VIENTISŪJŲ STUDIJŲ VALSTYBĖS FINANSUOJAMŲ VIETŲ IR STUDIJŲ STIPENDIJŲ SKAIČIAUS“ PROJEKTO

Lietuvos universitetų rektorių konferencija (toliau – LURK), susipažinusi su Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl preliminarus valstybės finansuojamų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų, antrosios pakopos, doktorantūros, profesinių studijų vietų, į kurias 2024 metais priimami studentai, skaičiaus, studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo pagal studijų kryptių grupes, mokslo, meno sritis sąrašų patvirtinimo ir valstybės finansuojamų studijų vietų antrajai konkursinei eilei sudaryti skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo nustatymo“ projektu (toliau – Nutarimo projektas) ir Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro įsakymo „Dėl preliminarus valstybės finansuojamų trumposios pakopos, pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų vietų, į kurias 2024 metais priimami studentai, skaičiaus, studijų stipendijų skaičiaus ir skiriamo valstybės finansavimo, antrajai konkursinei eilei formuoti skiriamo pirmosios pakopos ir vientisųjų studijų valstybės finansuojamų vietų ir studijų stipendijų skaičiaus“ projektu (toliau – Įsakymo projektas), teikia šiuos pastebėjimus dėl siūlomo teisinio reguliavimo tobulinimo.

Antros konkursinės eilės įvedimas į valstybės finansuojamų studijų vietų paskirstymo sistemą atspindi didesnio socialinio teisingumo ir lygių galimybių švietime siekį. Tai atspindi valstybės pastangas kurti sąžiningesnę ir įtraukesnę aukštojo mokslo sistemą. Suteikiant prioriteto teisę socialiai pažeidžiamoms grupėms, valstybė pabrėžia savo įsipareigojimą užtikrinti, kad kiekvienas pasirengęs studijuoti jaunuolis, nepriklausomai nuo jo ar jos asmeninių ir socialinių aplinkybių, galėtų siekti aukštojo mokslo.

LURK manymu, Nutarimo ir Įsakymo projektuose pateiktas konkursinės eilės įgyvendinimo pasiūlymas kelia abejonių, ar šie tikslai bus pasiekti. Todėl LURK siūlo toliau ieškoti būdų, kaip geriau pritaikyti šią sistemą prie socialiai pažeidžiamų grupių poreikių, kartu užtikrinant, kad ji būtų veiksminga, skaidri ir teisinga visiems asmenims.

Pirmiausia, formuojant pasiūlą stojantiesiems antroje konkursinėje eilėje, kurioje galima rinktis tik iš riboto studijų krypčių sąrašo ir tik studijas tam tikruose universitetuose, taip, kaip siūloma Įsakymo projekte, susiduriama su iššūkiais, kurie gali ženkliai apriboti šios iniciatyvos potencialą užtikrinti socialinį teisingumą ir lygias galimybes aukštajame moksle. Antrosios konkursinės eilės sistema, kuri leidžia pasirinkti tik tam tikras studijų kryptis ir tam tikrus universitetus, eliminuoja dalies stojančiųjų, teoriškai galinčių konkuruoti antrojeje konkursinėje eilėje, galimybę tą padaryti praktiškai.

Antra, apribojant galimybes tam tikrų krypčių studijų programose studijuoti tik tam tikruose universitetuose, kurių vieta gali būti geografiškai netinkama kai kuriems studentams, sukuriamos papildomos kliūtys. Tai ypač aktuali problema studentams iš regionų ar mažesnių miestų, kurie gali neturėti finansinių galimybių persikelti į sostinės universitetą arba į kitą miestą, nors stojančiojo mieste esantis universitetas siūlo studijų programą toje pačioje studijų kryptyje.

Taip pat kyla abejonių dėl galimybės pasiūlymą įgyvendinti praktiškai. Vyriausybės nutarimo projekte yra numatytas ir priskirtų vietų skaičius (1265 vietos), ir lėšų suma, skirta antrajai konkursinei eilei įgyvendinti (1 482,72 tūkst. Eur). Suma paskaičiuota taikant nuolatinį studijų kainą. Kadangi organizuojamos ir nuolatinės, ir iššėstinės studijos, labai tikėtina, kad bus didelis neatitikimas tarp lėšų ir vietų skaičiaus. Be to, bendras paskirstytų vietų paskirstymas yra preliminarus, o antrosios konkursinės eilės vietų skaičius – fiksuotas. Nėra aišku, kaip bus realizuotas priėmimas antrosios konkursinės eilės, iš anksto nėra žinoma, kiek bus asmenų, galinčių pretenduoti antrojeje konkursinėje eilėje. Atitinkamai antrosios konkursinės eilės vietų skaičius taip pat turėtų būti tik preliminarus.

Trečia, nėra aišku, kaip paskirstytas finansavimas tarp universitetų pagal studijų kryptis, kodėl tam tikras vietų skaičius priskirtas tik pavieniams universitetams.

Iškelti klausimai rodo, kad siūlomas antros konkursinės eilės įgyvendinimo modelis reikalauja aiškesnės strategijos, kad užtikrintų lygias studijų galimybes visiems stojantiesiems ir atlieptų pradinį socialinės dimensijos tikslą. Prašome inicijuoti diskusijas dėl Mokslo ir studijų įstatymo 77 straipsnio pataisų siekiant eliminuoti kliūtis studijų prieinamumo didinimui socialiai jautrioms grupėms, užtikrinant teisę rinktis studijų kryptį ir aukštąją mokyklą.

LURK prezidentas

prof. dr. Rimantas Benetis